

KOLLUĞUN İŞKENCE ARAÇLARI YASAKLANMALIDIR

Ülkemizde ateşli silah olarak da kullanılarak ve gaz etkisiyle insanlarımızın ölümüne ve yaşamsal yaralanmalarına yol açan ve maruz kalan herkes için uzun vadede ciddi sağlık riski taşıyan; biber gazı, diğer kimyasallar ve tüm zor kullanım araçları acilen yasaklanmalı, bir işkence yöntemi olarak kabul edilmelidir.

Bu kimyasal zehirlerin ve zor kullanım araçları kullanım meşruiyetini dünyadaki “güvenlikçi devlet” anlayışından almaktadır. İnsanı odağına almayan devlet algısı bu tür kimyasalların kullanımında kendini meşru görmektedir.

Çok iyi bilindiği gibi yasaklanmasını talep ettiğimiz bu araçların temelini defalarca kitlesel katliamlara yol açan “kimyasal silahlar” oluşturmaktadır. 1930’lar ve 1990’larda ülkemizdeki kullanımının yanı sıra, başta 1988 Halepçe olmak üzere dünyanın birçok bölgesinde bu silahların yol açtığı toplu insan ölümleri bilinmektedir.

Kendini ifade edebilme, taleplerini iletme ve yaşamını belirleyen politikaları değiştirme hakkı, rejimlerin adları değişse de tarih boyunca alanlardaki eylemlerde yansımaları buldu. Ülkemizin sokaklara taşan güçlü muhalefet ve protesto geleneği, darbe, olağanüstü hal, büyük kitlesel kısımların etkisiyle kısa dönemler için zayıflasa da her zaman için demokratik bir gelenek olarak kendini yeniden var etmeyi bildi.

Ülkemiz yakın tarihinde “Gezi Direnişini” yaşadı. Milyonların haklı tepki ve talepleri sokağa taşı. Sokağın ve yurttaşların demokratik tepkilerinin algılanmadığı ve polis şiddeti ile bastırılmaya çalışıldığı bu durumda ölümler, yaralanmalar ve toplumsal travma belleklere kazındı. Başta “biber gazı olarak bilinen” materyaller olmak üzere polisin “zor kullanım araçlarının” öldürücü karakteri açık olarak ortaya çıktı. Ülke dumana boğuldu, sendikalar, dernekler, meslek odaları, işyerleri, evler, okullar hatta hastaneler de gaza maruz kalındı. Neredeyse gazı solumayan insan kalmadı. “Biber gazı” stokları tükendi, bu kimyasallar ülkemizin önemli ithalat kalemlerinden biri haline geldi. Tüm bunlar halkın kendi ifade etme çabasının engellenmesi için yapıldı.

Bilinmelidir ki, kendimizi ifade etmek için sokaklara çıkmamız en temel insan hakkıdır. Bu nedenle şiddete maruz kalınması burjuva hukuk düzenine dahi aykırıdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 11. maddesine göre “Herkes asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir.” Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi birçok kararında yasaya aykırı olsa bile barışçıl nitelikteki gösterilere müdahale edilmesini bu maddenin ihlali olarak

değerlendirmiştir. Somut olarak Taksim'in 1 Mayıs gösterilerine kapatılması AIHM'in 38676/08 no'lu DİSK/KESK – Türkiye kararıyla sözleşmeye aykırı bulunmuştur. BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 21. maddesine göre “Barışçıl bir biçimde toplanma hakkı hukuk tarafından tanınır.”. BM Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'nin 20. maddesinde “Herkesin silahsız ve saldırısız toplanma, dernek kurma ve derneğe katılma özgürlüğü” tanınmıştır. Anayasanın 34. maddesinde “Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.” hükmü yer almaktadır.

Dünyada ve ülkemizde yapılan tüm araştırmalar göz yaşartıcı gazların doğrudan kendilerinin ya da içeriklerinde bulunan çözücülerin potansiyel toksik etkileri olduğunu göstermektedir. Bu maddelerin kullanım amaçlarının da temelini oluşturan ani ve aşırı iritan etkileri, sağlık üzerinde uzun vadede olumsuz etkileri olabileceği konusunda endişelere yol açmaktadır. Bu endişeler, kanser olasılığını da içermektedir. Bu durum göstericilerin yanı sıra başta gazeteciler olmak üzere mesleki olarak sürekli ve yoğun olarak temas edenler için de geçerlidir.

Zor kullanım araçlarının sebep olduğu ölüm ve yaralanmalar, fiziksel bütünlüğe verdiği zararın yanı sıra mağdurların, yakınlarının ve tanıklarının ruhsal bütünlüğüne ve toplumsal bütünlüğe de saldırı niteliği taşıyan travmalardır. İnsan eliyle, kasıtlı ve sistematik bir şekilde uygulanan şiddetin yarattığı psikolojik zarar, kazalar, doğal afet gibi travmatik olayların yol açtığı psikolojik zararlardan çok daha büyüktür.

Toplumsal yaşama, birey olarak insana, maruz bıraktığı hayvan ve bitkilere ölümcül zararları olan bu maddelerin kullanımı tüm yasa ve anayasalardan üstün olan “yaşamı tüm bileşenleri ile koruma” ilkesine aykırıdır. Bunun yanı sıra Anayasa'nın 56. maddesi uyarınca; *Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamakla yükümlüdür.* Maddesi ve yine 20312 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilen Avrupa Sosyal Şartının II. Bölümünün 11. maddesine göre de taraf devletler; *“sağlığın korunması hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere gerekli önlemleri almayı ve sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmayı”* taahhüt etmiş bulunmaktadır. 1966 yılında 90 ülke biber gazının yasaklanması için Birleşmiş Milletler'de imza vermiştir. 1997'de Türkiye'nin imza koyduğu ‘Kimyasal Silahlar Konvansiyonu’na göre; Bu tür ajanların, kapalı yerlerde kullanılması halinde veya yakın mesafeden kullanılması halinde veya bir topluluğa çok yoğun olarak kullanılması halinde bu ajanların kimyasal silah olacağı söylenmektedir.

Tüm bu gerçekliklere rağmen çok yakın tarih itibariyle Biber gazının doğrudan ya da dolaylı olarak ölümlerine yol açtığı onlarca insanımız bulunuyor.*

İsimlerini andığımız, “kimyasalları da içeren zor kullanım araçlarının kullanımı sonucunda” yitirdiğimiz ve çok daha fazla olduğu konusunda ciddi kaygılar taşıdığımız insanlarımızın anısı ve bu isimlere yenlerinin eklenmemesi umudu, bu konuda kapsamlı ve sonuç alıcı bir kampanyanın yapılmasında en önemli motivasyonumuzu oluşturmaktadır.

Bu ölümcül silahların içerikleri, ayrılan devlet bütçesi ve tüketim miktarı halka açıklanmalıdır. Etkilerinin kamuoyunca tam olarak bilinmesi, bu konuda akademide, tıp, hukuk ve medya alanı başta olmak üzere önemli çalışmalara katkı konabilmesi, toplumsal duyarlılık yaratılması, iktidarın kullandığı şiddet içeren, ayrımcı, ötekileştirici, ırkçı, patriarkal dile karşı yeni bir dil oluşturulması ve bu “zor kullanım araçlarının “kullanımının yasaklanması için, etkin ve sürekli bir kampanyaya ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz.

Mağdurların, akademisyenlerin, bilim insanlarının, emek ve meslek örgütlerinin, insan hakları kurumlarının, sokakta muhalefet örgütleyen demokrasi güçlerinin bu çalışmada yer alması, birleşik bir mücadele olarak, uluslararası boyutunu da içerecek şekilde sonuç alıcı bir hat izlenmesi çok değerlidir. Bu çalışma tüm kurum ve kişilerin katkısına açıktır. Ulusal ve uluslararası imza, dava, miting, konferans vb. eylem ve etkinliklerle sonuç alıcı bir güce dönüşmesi amaçlanmaktadır

Ülkemizde de insan ve çevre sağlığına açıkça zararlı olan kimyasallar, gaz bombaları, kimyasallı sular, elektro şok aletleri, plastik mermiler gibi araçların kullanılmamasını ve yasaklanmasını; toplumsal olaylarda görevli kolluk gücüne gerçek mermi taşıyan silahlar verilmemesini ve bugüne değin işlenen suçların failleri ve azmettiricilerinin yargılanmasını sağlamak üzere ülkemizdeki tüm demokratik kurum ve kişileri kapsamlı bir kampanyaya katkı vermeye davet ediyoruz.

“Biber Gazı Yasaklansın İnsiyatifi”

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, İstanbul Tabip Odası, İstanbul Eczacı Odası, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Toplumsal Dayanışma için Psikologlar Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği

* İbrahim Sevindik 2007-İstanbul, Mehmet Uytun- 2009-Cizre, Mustafa Dağ- 2009-Amara/Urfa, Metin Lokumcu 2011-Hopa, Hatice İdin -2009-Şırnak, Kazım Şeker, Çayan Birben 2011-Yalova, Hacı Zengin 2012-İstanbul, İrfan Tuna 2013-Ankara, Selim Önder -2013İstanbul, Zeynep Eryaşar -2013-İstanbul, Serdar Kadakal -2013-İstanbul, Abdullah Cömert ve Ahmet Atakan-2013 Antakya...

www.bibergaziyasaklansin.net